

# Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра історії та культури української мови

## СИЛАБУС навчальної дисципліни

*«Літературне редагування»*  
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **ЖУРНАЛІСТИКА ТА КРОСМЕДІЙНІСТЬ**

Спеціальність **061 Журналістика**

Галузь знань **06 Журналістика**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)  
філологічний факультет**

Мова навчання **українська**

Розробники: **д.філол.н., професор кафедри історії та культури української мови Колесник Н. С.,  
к.філол.н., асистент кафедри історії та культури української мови Івасюта М. І.  
к.філол.н., асистент кафедри історії та культури української мови Дзись Р. П.**

Профайл викладача (-ів) **[http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=642](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=642)  
[http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=763](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=763)**

Контактний тел. **+ 38(050) 979 25 59**  
E-mail: **r.dzis@chnu.edu.ua; m.ivasiuta@chnu.edu.ua**

Сторінка курсу в Moodle **<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3299>  
<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3295>**

Консультації **Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.  
Очні консультації: за попередньою домовленістю.**

### **1. Анотація (призначення навчальної дисципліни).**

Предметом вивчення лекційно-практичного курсу «Літературне редагування» є редакторська праця, спрямована на комплексний аналіз і підготовку журналістського матеріалу до друку (виходу в ефір тощо). Курс покликаний синтезувати теоретичні знання студентів, удосконалити практичні навички редагування як засобу підвищення ефективності повідомлення, поглибити фахову підготовку з урахуванням особливостей креативно-інтелектуальної журналістської діяльності.

**2. Мета курсу** полягає в отриманні студентами теоретичних знань з літературного редагування, опануванні методикою аналізу та літературного редагування тексту, а також у виробленні практичних навичок редакторської роботи з текстом.

### **3. Пререквізити:**

- курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)»;
- курс «Актуальні питання історії та культури України»;
- курс «Історія української культури»;
- курс «Вступ до спеціальності»;
- курс «Професійна українська мова»;
- курс «Практична стилістика»;
- курс «Основи редагування»;
- курс «Концепція газетно-журнального видання»;
- курс «Медіаетика».

### **4. Результати навчання.**

За результатами вивчення навчальної дисципліни студент повинен

#### **знати:**

- зміст поняття *літературне редагування*;
- загальні вимоги до складання та оформлення професійних текстів;
- типологічні особливості газети, журналу, книги як видання;
- загальну структуру та окремі елементи видання, принципи, правила, засоби його оформлення;
- етапи роботи редактора з текстом відповідного жанру;
- методи визначення й усунення недоліків редагованого тексту;

#### **вміти:**

- самостійно створювати тексти різних жанрів, враховуючи концепцію видавництва;
- аналізувати чужі тексти (здійснювати логічний аналіз тексту, перевірку достовірності фактів, оцінювати цілісність тексту тощо) і готувати їх до оприлюднення (друку, появи на сайтах і т. ін);
- використовувати лексичні, граматичні, стилістичні мовні засоби для усунення невідповідностей й удосконалення тексту;
- формулювати редакторський висновок;
- дотримуватися правил суспільної етики.

#### **Результати за загальними компетентностями:**

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

#### **Результати за фаховими компетентностями:**

ФК 14. Здатність створювати й редагувати різні види видань.

ФК 17. Здатність використовувати коректурні знаки у роботі з рукописом.

#### **Програмні результати навчання:**

ПРН 12. Застосовувати навички редакторського аналізу та редагування текстів видань різних видів.

ПРН 13. Здійснювати редакційну підготовку та редагування друкованого, теле- й радіо продукту в ЗМК.

## 5. Опис навчальної дисципліни

### 5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	3	90	22	22	-	-	44	2	залік
Заочна	4	8	3	90	6	6	-	-	76	2	залік

### 5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<b>Змістовий модуль 1. ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК РЕДАГУВАННЯ. МЕТОДИКА РЕДАГУВАННЯ</b>										
Тема 1. Літературне редагування як навчальна дисципліна.	2	1			1	2	1			5
Тема 2. Літературне редагування як один з етапів редагування.	3	1	1		1	3	1			5
Тема 3. Історія літературного редагування.	5	2	1		2	5	1			5
Тема 4. Методи й методики редакторської праці.	10	2	4		4	10				5
Тема 5. Редактор і текст.	3	1			2	3		1		5
Тема 6. Механізми редакторської праці та їх теоретичне обґрунтування.	4	1	1		2	4			1	5
Тема 7. Структури та функції тексту.	7	2	1		4	7		1		4
Тема 8. Помилки, їх загальна класифікація.	8	2	2		4	8		1		4
<b>Разом за ЗМ1</b>	42	12	10		20	42	3	3	1	38
<b>Змістовий модуль 2. НОРМИ РЕДАГУВАННЯ. РЕДАКЦІЙНИЙ ВИСНОВОК</b>										
Тема 1. Тема твору як предмет редакторського аналізу.	4		2		2	4	1			5
Тема 2. Композиційні норми редагування.	4	1	1		2	4		1		5

<b>Тема 3.</b> Психолінгвістичні норми редагування.	4	1	1		2	4		1		5
<b>Тема 4.</b> Соціальні норми редагування.	4	1	1		2	4	1			5
<b>Тема 5.</b> Логічні норми редагування.	4	1	1		2	4		1		5
<b>Тема 6.</b> Лінгвістичні норми редагування. Мовностилістичні особливості тексту та завдання редактора.	10	2	2		6	10	1		1	5
<b>Тема 7.</b> Літературний редактор і його праця. Редакторський аналіз.	18	4	4	2	8	18				8
<b>Разом за ЗМ 2</b>	48	10	12	2	24	48	3	3	1	38
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>22</b>	<b>22</b>	<b>2</b>	<b>44</b>	<b>90</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>2</b>	<b>76</b>

### 5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ за/п	Назва теми
1.	Особливості літературного редагування як одного з етапів редагування (світовий досвід).
2.	Історія літературного редагування в Україні (погляди, школи, перспективи).
3.	Юрій Федькович – редактор газети «Буковина».
4.	Редакторська діяльність Осипа Маковея.
5.	Редакторська діяльність Івана Огієнка.
6.	Методи й методики редакторської праці у цифровому світі.
7.	Редактор і тексти різних жанрів.
8.	Механізми редакторської праці та їх теоретичне обґрунтування.
9.	Функції тексту (авторське, редакторське, читацьке бачення).
10.	Класифікація помилок. Системний підхід до їх ідентифікації та виправлення.
11.	Тема твору як предмет редакторського аналізу (співвідношення точності та образності).
12.	Композиційні норми редагування (логічність, рубрикація тексту).
13.	Психолінгвістичні норми редагування (світовий досвід).
14.	Соціальні норми редагування (світовий досвід).
15.	Логічні норми редагування (світовий досвід).
16.	Лінгвістичні норми редагування. Мовностилістичні особливості тексту та завдання редактора.
17.	Літературний редактор і його праця. Редакторський аналіз.
18.	Зміст понять <i>манера викладу</i> і <i>грамотність</i> у редакторській практиці.

### 6. Система контролю та оцінювання

#### Форми поточного та підсумкового контролю, методи навчання

Формами поточного контролю є усні і письмові відповіді на практичних заняттях, письмові роботи різних видів (редагування текстів, створення журналістських текстів), тестування, творчі проєкти та їх презентація, редакторський аналіз.

МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо).

МН2 – практичні заняття.

МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН7 – робота з книгою, з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою.

МН8 – комп’ютерні засоби навчання (курси – ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари і т.п.).

МН9 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

#### Методи оцінювання.

МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО4 – звіти, реферати, статті.

МО6 – презентації результатів виконання завдань.

МО8 – залік.

Контроль у навчанні літературного редагування передбачає виявлення рівня сформованості мовленнєвих навичок і умінь, визначення правильності організації навчального процесу, діагностування труднощів засвоєння матеріалу, перевірку ефективності використаних методів і прийомів навчання.

Контроль здійснюється з дотриманням вимог об’єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

У процесі оцінювання навчальних досягнень застосовуємо такі **засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання**:

• **засоби усного контролю**: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, презентації результатів виконаних завдань,

• **засоби письмового контролю**: контрольні роботи, модульне письмове тестування, підсумкове тестування, самостійні роботи, виконання вправ, написання есе, рефератів, редакторський аналіз,

• **засоби самоконтролю**: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

#### Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни.

Оцінювати рівень знань, умінь та навичок студентів необхідно за такими критеріями:

1. Ступінь володіння теоретичним блоком курсу.
2. Уміння працювати з навчальною та навчально-методичною літературою, з фаховими словниками.
3. Уміння системно поєднувати мовні й позамовні компоненти редакторської діяльності.
4. Ступінь володіння навичками створення письмових текстів різних жанрів, зокрема формулювання редакторського висновку.
5. Уміння фахово аналізувати чужі тексти й готувати їх до оприлюднення.
6. Ступінь володіння орфографічними, лексичними, морфологічними, синтаксичними, стилістичними нормами сучасної української літературної мови, передбаченими програмою дисципліни.

#### Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Підсумкова робота (залік)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7		
2	3	5	5	2	3	5	5	3	3	2	2	4	6	10	40	100

## 7. Рекомендована література

### Основна

1. Былинский К. И., Розенталь Д. Э. Литературное редактирование : уч. пособие. 3-е изд., испр. и доп. Москва : Флинта : Наука, 2011.
2. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.08 / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Київ, 2003. 18 с.
3. Грабовський С. Про особливості національного редагування // "І". 2004. № 32. С. 182-187.
4. Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою тексту (літературне опрацювання тексту). Київ : УМК ВО, 1989.
5. Зелінська Н. Редактор: сучасні трансформації відомого фаху // Вісник Книжкової палати. 2003. № 9. С. 3-5.
6. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. Київ: Вища школа, 1981. 248 с.
7. Карпенко В. О. Редакторська майстерність: Навч.-метод. вид-ня. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. 106 с.
8. Карпенко В. О. Редакторська справа: проблеми майстерності : [Конспект лекцій для студ.-ів Ін-ту журналістики]. Київ, 2005. Ч. 1 Поняття фаху: зміст, форма, нюанси. 161 с.
9. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації : навч. посібник. Львів : ПАІС, 2009. 304 с.
10. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів : практичні заняття. Львів : ПАІС, 2012. 576 с.
11. Культура фахової мови журналіста : навч. посібник / М. Г. Яцимірська. 2-ге вид, переробл. та доповн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с.
12. Литературное редактирование / И. К. Гужова, Р. А. Молибуженко, К. М. Накорякова, Т. И. Сурикова. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 2000. 160 с.
13. Різун В. В. Літературне редагування. Київ : Либідь, 1996. 240 с.
14. Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования : учебник. Москва : Высшая школа, 1980. 328 с.
15. Текстознавство : підручник / К. С. Серажим. Київ : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2009. 527 с.
16. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця. Київ : Наша культура і наука, 2010. 559 с.
17. Тимошик М. Основи редагування : підручник. Київ : Наша культура і наука, 2019. 560 с.
18. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навч. посібник. Львів : Афіша, 2001. 416 с.

### Додаткова

1. Бабич Н. Д. Практична стилїстика і культура української мови : навч. посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
2. Волощак М. Неправильно – правильно : довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. 2-ге доп. вид. К. : Вид. центр „Просвіта”, 2003. 160 с.
3. Добровольський О. О., Хойнацький М. С. Підготовка оригіналів до видання: На допомогу автору, рецензентові, редактору, коректорові : [Довід. вид.]. Київ : Вища школа, 1991. 110 с.
4. Іванченко Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту. Київ : Т-во «Знання» України, 1991. 44 с.

5. Кайда Л. Г. Эффективность публицистического текста. Москва: Изд-во МГУ, 1989. 182 с.
6. Каленич В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності // Український інформаційний простір : наук. журнал / Київський нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т журналістики і міжнародних відносин. Київ, 2014. Ч. 3. С. 72–76.
7. капелюшний А. типологія журналістських помилок. Львів, 2010. 68 с.
8. Капрон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс : професійний poradник /пер. з англ. А. Іщенко. Київ: Вид. дім “Киево-Могилянська академія”, 2005, 158 с.
9. Літературна норма і мовна практика / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, Т. А. Коць та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ, 2013. 320 с.
10. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
11. Різун В. В. Лінгвістика впливу : монографія. Київ : Вид.-поліграф. Центр «Київ. ун-т», 2005. 148 с.
12. Український правопис / Національна академія наук України. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с.
13. Якимович Б. Іван Франко-видавець: Книгознавчі та джерелознавчі аспекти. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 691 с.
14. Яцимірська М. Г. Мислення – мова – мовлення: когнітивні та психолінгвістичні аспекти // Проблеми української термінології. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Львів : НУ «Львівська політехніка», 2002. № 453. С. 363–368.

#### **Інформаційні ресурси**

1. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”).
2. <http://slovo.org.ua/> (Колекція українських словників).
3. <http://www.slovnuk.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови).
4. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія).
5. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал).
6. <http://www.mova.info/> (Лінгвістичний портал).
7. <http://www.pravopys.net/> (Електронний “Український правопис”).
8. <http://termin.com.ua/> (Словник термінів та понять).